

Гірчак повзучий - надзвичайно шкодочинний бур'ян



Гірчак повзучий (степовий, рожевий, звичайний; лат. *Acroptilon repens* L., народні назви: *Блаваж-гірчак, струч*) засмічує посіви сільськогосподарських культур, сади, виноградники, луки, пасовища. Росте вздовж ґрунтових, шосейних доріг, залізничних колій, на берегах зрошувальних каналів. **Походить** з Середньої Азії, звідки завдяки торгівельним відносинам бур'ян потрапив на всі континенти світу.

В Україні **розповсюджений** в Донецькій, Запорізькій, Луганській, Харківській, Херсонській, Одеській областях, АРКрим. Станом на 01.01.2011 року площа під карантинним режимом по гірчаку повзучому становила понад 310 тис.га.

Бур'ян надзвичайно **шкодочинний**. При сильному засміченні повністю витісняє інші рослини і різко знижує (на 45 — 75 %) або зовсім знищує врожай польових культур. Маючи потужну кореневу систему, гірчак сильно висушує ґрунт. Корінь бур'яну виділяє в ґрунт речовини, які гальмують ріст і розвиток культурних рослин. Гірчак повзучий належить до отруйних рослин, вегетативна частина яких небезпечна для багатьох тварин, особливо для коней. Навіть невеликі домішки рослин бур'яну в зерні, зеленій масі, сінні чи соломі значно знижують якість продукції. Смак коров'ячого молока при згодовуванні сіна з домішками гірчаку стає гірким. Якість борошна, отриманого із засміченого гірчаком зерна, знижується завдяки гіркоті.

Гірчак повзучий - багаторічна коренепаросткова рослина. **Розмножується** насінням і кореневищами (вегетативно). До нових районів гірчак потрапляє з засміченим насіннєвим матеріалом, головним чином зернових культур і трав, а також з сіном і соломою. Схожість насіння в ґрунті зберігається впродовж 3-5 років. Для його проростання необхідні високі вологість і температура ґрунту. Максимальна глибина з якої проростає гірчак – 6-8 см. В умовах півдня України бур'ян починає цвісти в кінці червня – на початку липня. Насіння досягає переважно в серпні.

Гірчак повзучий — світлолюбна рослина. При затіненні насіння не утворюється, уповільнюється ріст кореневої системи, але в ній зберігаються бруньки розмноження, які при збільшенні освітлення навіть через декілька років (3-4) утворюють нові пагони.



Головним з **карантинних заходів**, що спрямовані на недопущення поширення гірчаку повзучого є заборона завезення насіння бур'яну у вільні від нього області і райони України з насінням сільськогосподарських культур. Агротехнічними заходами в першу чергу є багаторазові підрізання кореневої системи. На дуже засмічених гірчаком повзучим землях досить ефективним буде поєднання чорного пару з культурами суцільного посіву (монокультури) - жита, вівса, ячменю, кукурудзи, люцерни, що пригнічують бур'ян масивно розвинутою зеленою масою. Особливе значення на засмічених гірчаком площах має лущення стерні

відразу після збирання будь-якої культури, незалежно від того, як буде в майбутньому використовуватись поле. Значного пригнічення гірчаку повзучого в найкоротші терміни можливо досягти лише поєднанням агротехнічних заходів з застосуванням сучасних гербіцидів.

У разі виявлення гірчака повзучого просимо звернутися в Державну інспекцію з карантину рослин по Тернопільській області, що знаходиться за адресою: м. Тернопіль, вул. Лук'яновича, 3а, тел. (0352) 22-36-27, e-mail: karantin.ternopil@gmail.com, www.karantin.te.ua